

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכתר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

עניני ראש השנה ויום הכיפורים

א. לאלה שחוששים (בשעת המגפה) לקצר בכל מאי דאפשר בתפילות שמתפללים ביחד, מסתמא יש להקל להם שלא יאטרו בתקוע מאה קולות, שזה רק מנהג, אך מדינא דגמ' נראה שתקנו לתקוע (שלשים קולות) תקיעות דמיושב, ועוד (ל' קולות) תקיעות דמעומד.

ויש להם להשמיט אמירת למנצח ז"פ, ויש להקל ולאומרו פעם אחת, (א"נ להשמיטו לגמרי), ויש להשמיט כל הפיוטים שבחזרת הש"ץ זר"ה וציו"כ (מנהג הגר"ח שלא לומר פיוטים זר"ה שחל בחול מפני הפסק בתקיעות - עי' נפש הרב עמ' ר"ז). ולשנה הבאה נחזור למנהג הרגיל, וא"ל לזה התרת נדרים (עמש"כ בזה כ' תמוז תש"פ).

אך אמירת הוידוי בחזרת הש"ץ ציו"כ היא מדינא דגמ' (בענין וידוי בחזרת הש"ץ - עי' מש"כ בשם רבינו צ' נפש הרב עמ' ר"ג), וכן אמירת סדר העבודה במוסף, וזה אין להשמיט.

ותפילת הנני בודאי ראשי הש"ץ לאומרה בלחש, ואין מן הנורך לאומרה בקול רם.

ב. מצואר בגמ' ר"ה (לד:): דהמתפלל מוסף ביחידות זר"ה אינו תוקע ע"ס הזכרות (במח' הראשונים אם יש לתקוע בתפילת לחש ציצור - עי' פניני הרב עמ' קס"א), ונחלקו הראשונים אם יש צידו הזכרה, אם עדיף שיתקע סמוך לתפילת מוסף לפנייה או לאחריה, והרמ"א בשו"ע (תקל"ב ס"ב) הביא, שהמקובל (אם אפשר) לתקוע (ליחיד) סמוך לפני תפילת מוסף.

ג. באמירת י"ג מדות בסליחות נחלקו האחרונים אם דינה כדבר שבקדושה, והמקובל הוא להחמיר ולדונה כדבש"ק, להצריך עמידה, עטיפה, ועשרה (עי' מה שהאריך בזה הגרע"י בתשו' יחיה דעת יחיה דעת ח"א סי' מ"ז). אם פיוטים נמי חשיבי כדבר שבקדושה - עי' פניני הרב עמ' קס"ח).

ואם יש עשרה ביחד שאומרים דשצק"ד נחלקו הגדולים אם ראשי היחיד לענות בציתו על קדיש קדושה וזרכו, הגרשו"א הי' סבור שאינו ראשי, אך אמרו לפני ששה חדשים בשם הג"ר חיים קניבסקי ובשם הג"ר יחזקאל רוט להקל. ולפי דצריהם ראשי לשדר את הסליחות דרך הזו"ם כשיש מניין במקום אחד שאומרים ביחד את הסליחות, ואלה האומרים בצתייהם ראשי לענות י"ג המדות.

ד. מתקנת עזרא, בע"ק אסור בתורה ובתפילה, ומצואר בגמ' זכרות (כב.), שע"פ הפסוק הלא דברי כאש, מה אש אינו מק"ט וכו' בטלו תקנת עזרא לענין תלמוד תורה, ונחלקו הראשונים לענין תקנת עזרא לענין תפילה, והמקובל לדינא כדעת הרמב"ם להקל (כמצואר זפ"ד מהל' ק"ש ה"ח, ופ"ד מהל' תפלה ה"ה, ובטושו"ע סי' פ"ח), אלא שכמו שמחמירים בפת פלטר בעש"ת, כמו"כ נהגו לטבול בער"ה ובעיו"כ לתפילה. ואף שכמה גדולים הבינו בשי' רס"ג (שהובאה ברא"ש סוף יומא) דחובת טבילה בעיו"כ דאורייתא היא, מכח קרא דלפני ד' טטהרו, ע"פ פשוט לא קיי"ל הכי מדינא, ואף בעיו"כ ענין הטבילה תלוי במנהג.

ומסתברא, שבשעת המגפה, שאם הרבה אנשים יטבלו באותו המקוה, וחוששים שמא יעבירו את המחלה מאחד לשני, שי

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

לסמוך על מקלחת בתורת ט' קצין, כמבואר ברמ"א סי' תר"ו ס"ד דבשעת הדחק יש לסמוך על ט' קצין (ודנו הפוסקים אם פתיחת הברז במקלחת נחשב ככח גזר. ונראה דיש להקל בענין). ולשנה הצאה יחזרו למנהג הרגיל, וא"ל לזה התרת נדרים, מדברי הדגמ"ר.

ודבר פשוט הוא שקולא זו רק נוהגת לגבי תקנת עזרא כמבואר בגמ' ברכות, ולא שייך לטבילת נשים שהוא דין דאורייתא. ה. לענין מנהג התרת נדרים בערב ר"ה נראה שאם יש שלשה שיושבים ביחד במקום אחד ואחרים מתקשרים עמהם דרך זו"ס דשפיר אפשר להשלשה להחיר נדרים דמבואר בגמ' פ"ק דנדרים שאין מן הלכך שיהיה צעל הנדר עומד בפני הצ"ד. אכן אע"פ שא"ל שיהי' צעל הנדר בפני הצ"ד, מכ"מ צעין שידעו הצ"ד מי ומי הם אשר נדרים הם מתירים, ואף שא"ל שחירו אותם אישית, מכ"מ, כל שהם עומדים לפנייהם והצ"ד מתכוונים להחיר נדרים של אלו, שפיר חשיב שידעים אותם. ולפיכך נראה, שאם הצ"ד יחירו נדרים של כמה שלמה של תלמידים ציטצה דרך זו"ס, אם אי אפשר להצ"ד לראות את כל התלמידים, מן הנכון שיגיד הרצי מראש להצ"ד שצחדר שלו יש כו"כ תלמידים המבקשים התרה, וכולם יגידו ביחד את הנוסח הנדפס בקדור, שמעו נא רבותי וכו', ואז, אף שאין הצ"ד רואים את כולם ולא שומעים את כולם, אבל מכ"מ יודעים הם שכל התלמידים של אותה הכחה מבקשים התרה, ושפיר דמי, שהרי יודעים הם מי ומי הם המבקשים התרתם. [ודוגמא לדבר מעוצרת שנתגיירה בנה א"ל טבילה (גמ' יצמות עה.) וכתב בזה הדגמ"ר ליו"ד הל' גרות דהיינו דוקא אם הצ"ד המפקח על טבילת המעוצרת יודעים שהיא מעוצרת. אבל אם אינם יודעים, הר"ז נחשב כאילו טבילת העובר לא נעשתה תחת פקוח צ"ד. אבל בהכי סגי שתאמר להם המתגיירת שמעוצרת היא. וה"נ בנד"ד, הרצי יגיד מראש להצ"ד כמה תלמידים יש בכחה, ובהכי סגי.]

ו. בשעה"ד מותר להתפלל מנחה של שבת לפני הפלג ותפילת ערבית של חול (עם אמה חוננתנו) בשבת לאחר פלג, והרבה עדיין חוששים (מחמת המגפה) שלא להתפלל בפנים צביהכ"ס, אלא מקפידים בדוקא להתפלל בחוץ ואין שמה אור זלילה, ולהם מסתמא יחשב כשעה"ד להחיר להם לעשות כן (כעת) בכל שבוע בשבת, ואף זליל שני של ר"ה, דאף דקיי"ל דצ' ימים של ר"ה דינם כקדושה אחת (יוםא אריכתא), להל' קיי"ל דזהו רק לחומר, ולא לקולא, ואשר לפיכך אומרים קידוש זליל שני עם שהיינו (אפילו אין לו פרי חדש), וממילא אפשר להם לקבל יו"ט (שני) צמוקדם, דמה שנוהגים יום שני של ר"ה הוא, מפני האפשרות שהיום הראשון הי' חול, ולפי אותו הנד שיו"ט ראשון הוא צאמת ערב יו"ט, שפיר שייך שיקבל על עצמו קדו' יו"ט צמוקדם. ואף שאל לנו שנה זו יו"ט ראשון של ר"ה הוא בשבת, ויש מקום לומר שא"ל לקבל תוס' יו"ט (שחל ציום ראשון) לאחר פלג בשבת. ועל הרב מרא דאתרא לקבוע אולי תלא מזה תקלה שיעשו מלאכה ויחללו את השבת קודם לילה"כ, ואין מן הנכון לנהוג כזה אלא ברשות הרב מרא דאתרא המקומי. עמש"כ בזה בעניני סוכות (סוף אות ב' - ד' אלול תש"פ).

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

1. Shuls that must abridge Davening due to Covid-19 may suffice with the primary requirement to blow only 60 shofar blasts and not the final 40 at the end of Mussaf. La'Menatzeach can be said once before shofar and all Piyutim in Chazaras HaShatz on Rosh HaShanah and Yom Kippur may be omitted; Viduy and the Avoda on Yom Kippur may not be omitted. Hineni may be said by the chazan quietly.
2. Without a Minyan, shofar is not blown at all during one's private Shemona Esrei. When possible, it is preferable for Shofar to be blown before beginning Musaf, rather than afterwards.
3. One who cannot attend Selichos with a Minyan may recite the 13 Midos Rachamim with a Minyan via Zoom.
4. Due to Covid-19 and a potential overcrowding, the minhag for men to use the mikvah before Rosh Hashanah and Yom Kippur may also be fulfilled by taking a shower at home (this leniency would not apply to women who have to use the mikvah).
5. Hataras Nedarim may be done via Zoom, as long as the three members of the Beis Din who are matir neder are in the same location. The Beis Din members should be able to see who is requesting hatara, or at least be aware of how many people have approached them and are on Zoom requesting Hatara before they begin.
6. In a pressing situation (such as due to Covid-19), a minyan be be convened on Shabbos afternoon to Daven Mincha immediately before Plag HaMincha and Maariv immediately after Plag, although Melacha is still forbidden until the actual conclusion of Shabbos regardless. This can be done if it will be difficult for a Maariv Minyan to be convened outside in the dark. The local rabbi must determine if this is an appropriate practice for his community as it may mislead participants to believe that Shabbos has already concluded and melacha is permitted.

צבי שכטר
ז' אלול תש"פ